

Йовка ТИШЕВА, Марина ДЖОНОВА

Софийски университет „Св. Климент Охридски“, България

ПРЕДИКАТИ ЗА ПРЕДАВАНЕ НА ИНФОРМАЦИЯ

Yovka TISHEVA, Marina DZHONOVA

Sofia University “St. Kliment Ohridski”, Bulgaria

PREDICATES FOR INFORMATION TRANSFER

Резюме: В статията се представя синтактичната реализация на предикатите за предаване на информация в български. Коментират се формалните и семантичните особености на техните аргументи. Изследването е емпирично и се основава на данни от Българския национален корпус. Анализите потвърждават хипотезата за наличието на връзка между семантиката на предиката и допустимите аргументи в обектна позиция. На базата на проведените анализи са обобщени възможностите за синтактичната реализация на аргументите, като специално внимание е отделено на именните фраза или комплементните изречения в обектна позиция.

Abstract: In this study we focus on the syntactic realization of information transfer predicates in Bulgarian. We examine the formal representation of their arguments, as well as their semantic characteristics. For this research we rely on data representative for contemporary Bulgarian. The analysis shows the relation between the semantics of the predicate and the type of object argument. In addition, conclusions for the realization of the argument in object position as a noun phrase or a complement sentence are made.

Ключови думи: аргументна структура, предикати за действие, предикати за информация

Keywords: argument structure, activity predicates, predicates for information transfer

При анализ на езиковите единици, означаващи различни състояния на нещата от извънезиковата действителност (състояния, събития, ситуации, процеси) се цели представяне на различната вътрешна структура на означените събития. Тези характеристики се проектират в семантичната и в синтактичната структура на предикатите като езикови средства за означаване на различни събитийни типове. Речевата дейност – една от основните човешки дейности – е свързана с предаването на информация, искането на информация, но също така и с представянето на авторската и възпроизведената реч. Обект на изследване в настоящата статия е реализацията на аргументите към преди-

кати за действие. Предмет на проучване са особеностите при изразяване на аргументите към предикати от една подгрупа предикати за речева дейност, а именно предикатите за предаване на информация. Голяма част от глаголите за речева дейност могат да функционират като перформативи, изразяващи различна илокутивна цел, напр.: асертиви (*казвам, пиша, съобщавам*), директиви (*моля, заповядвам*), комисиви (*обещавам*). Част от предикатите за речева дейност представят нюансите в начина, по който се произнася речта – *шепна, викам, крещя* (вж. Zwicky 1971).

Описанието на синтактичната реализация на предикатите за речева дейност е свързано с представянето на ситуацията от действителността, която отразяват разглежданите предикати. Тя включва говорещ (адресант), слушател (адресат), информация и обект на информацията/тема (вж. Leseva, Stoyanova 2024). Целта на нашето изследване е да се определят задължителните и незадължителните аргументи към предикати за предаване на информация, фразите, които могат да заемат тези синтактични позиции, и отношенията между отделните аргументи на предиката. Изследването е емпирично и се основава на данни от Българския национален корпус (вж. Коева et al. 2012).

Предикатите за предаване на информация, определяни в граматиките на българския език и като глаголи за речева дейност, са представени в редица изследвания, свързани с анализи на аргументната структура (свързване на определен тип опори с определен тип подчинени изречения), както и с наблюдения на типа връзка на главното с подчиненото изречение (съюзна или безсъюзна). З. Генадиева-Мутафчиева разглежда глаголите за речева дейност, напр. *говоря, питам, разказвам*, и за волево-речева дейност, напр. *нареждам, казвам, определям*, като част от глаголите, които могат да имат подчинено допълнително изречение. Тя посочва разликите в типа на връзката, въвеждаща подчиненото изречение, и обобщава, че изборът зависи от семантиката на главния предикат. Предикатите за искане на информация могат да имат косвен въпрос като подчинено изречение, за разлика от глаголи за предаване на информация, като *разказвам, говоря, казвам* (Генадиева-Мутафчиева 1983). Тези наблюдения са разширени в разработки на Р. Ницолова, Св. Коева, И. Кръпова. В изследването си Р. Ницолова обособява две главни групи глаголи: ментални и каузативни. В тази класификация предикатите за речева дейност са подгрупа в рамките на менталните предикати. При менталните предикати субектът отразява действителността, в която се включва и самият човек с неговия духовен свят. По отношение на комплементите Р. Ницолова прави уточнението, че в зависимост от лексикалното си значение главните предикати могат да се съчетават с всички видове комплементи или само с един или два вида комплементи. Предикатът в главното изречение (главният предикат) може да има лексикално-семантични варианти, които съответно да изискват различни комплементи (Ницолова 2008: 264). Корелациите между семантич-

ните класове предикати и видовете комплементи в български са представени от Св. Коева (Коева 2019), а И. Кръпова коментира отношението между семантиката на глагола и избора на комплементизатор (съюз за въвеждане на комплементното изречение) (Кръпова 2022).

Подробно описание на семантичните групи предикати, свързани с речевата дейност, от гледна точка на представянето на глаголите за комуникация във ФреймНет е направено от Св. Лесева и Ив. Стоянова. При прегледа на йерархичната структура на семантичните фреймове, описващи глаголите за комуникация, са включени глаголи за представяне на твърдения, напр. *казвам*, *критикувам*, *разговарям*, за задаване на въпрос, за говорене по определена тема, напр. *говоря за*, *разказвам за*, и за аргументация (Leseva, Stoyanova 2024).

За целите на нашето изследване, преди да пристъпим към коментар на аргументната структура, е важно да направим уточнения относно аспектуалния тип на предикатите за предаване на информация. Отправна точка за това са анализите на Ван Валин и ЛаПола, базиращи се на данни от английския език (Van Valin, LaPolla 1997). Предикатите за действие (дейност) и предикатите за състояние са двете основни групи предикати, от които с помощта на оператори се извеждат принадлежащи към другите два аспектуални класа: предикати за постижение (accomplishment) и за изпълнение (achievement). Смята се, че производните семантични групи имат същата синтактична реализация като първичните предикати, но се различават от тях по степента на задължителност на втория аргумент. В това отношение предикатите за речево действие и производните от тях предикати за изпълнение и за постижение следва да имат еднаква синтактична реализация (Van Valin, LaPolla 1997: 116). Авторите обръщат специално внимание на глаголите за реч *speak* (говоря), *say* (казвам), *talk* (говоря), *discuss* (обсъждам, дискутирам) and *tell* (казвам; разказвам) като отделен подклас на предикатите за действие. При представянето на значението на тези предикати се налага изводът, че те значително се различават помежду си по типа на втория аргумент, който присъединяват. При глаголи като *talk* вторият аргумент означава адресата: *Говоря с Иван, на Иван*. При *discuss* вторият аргумент е темата на разговора: *Обсъждам предложението ти*. При част от глаголите за реч вторият аргумент е метаезиково съществително, напр. *дума*, *сричка*, *изречение*: *Казвам няколко думи*. При глаголи като *tell* вторият аргумент е номинализиран предикат, напр. *приказка*, *история*, *виц*, *шега*, *слух*, *твърдение*: *Разказвам история за Франк*. Някои от предикатите могат да имат комплементни изречения: *Каза, че ще вали*. *Каза на Санди, че ще вали*.

Ван Валин и ЛаПола предлагат следната обобщена логическа структура при представянето на глаголите за реч и аргументите, които могат да имат синтактична реализация:

do‘ (x, [express(α).to.(β).in.language.(γ)‘ (x, y)])

Разликите между отделните типове глаголи за реч се свързват с интерпретацията на променливите в модела. При всички глаголи x е говорещият. Вътрешните променливи са α , β и γ . Променливата α представя произнесеното изказване, което може да означава метаезиково съществително, номинализиран предикат, съществително, представящо темата на разговора, или комплементно изречение. Адресатът е означен с β , а езикът, на който се говори – с променливата γ . Тези три елемента се определят като вътрешни променливи, тъй като са представени в семантичния модел на глагола и представят различните възможни нюанси в значението на глаголите. Разликите между отделните типове глаголи са свързани с това кои променливи трябва или може да се изразят и каква е синтактичната реализация на дадения аргумент (съществително, предложна фраза или комплементно изречение) (Van Valin, LaPolla 1997: 117).

Важно е да се отбележи, че различните синтактични реализации на глагола *speak* съответстват на различни глаголи на български: *говоря, кажа/казвам, разказвам*, както показват примерите:

Sandy spoke. – Санди говори (без синтактична реализация на променливите).

Sandy spoke but a few words. – Сали каза само няколко думи (с изразена тема α).

Sandy spoke to Kim. – Санди говори, разговаря с Ким (с изразен адресат β).

Sandy spoke Telugu. – Санди говори английски (с израз за езика γ).

Част от променливите в модела може да се реализират като предложни фрази, напр.:

Talk to Pat (β) *about Sandy* (α) – *Говоря с Пат за Санди* (и изразяване на адресата и на темата, като двете променливи се означават с различни предлози, въвеждащи фразите).

По отношение на теличността на глагола за реч Ван Валин и ЛаПола посочват, че в английски само *tell* се отличава от останалите по своята теличност, тъй като може да се свързва с фрази за ограничена продължителност (*in-phrases*): *Разказа ми цялата история за един час*. Тестът с темпоралния модификатор за продължителност *за един час* показва, че английският глагол *tell* е от групата на предикатите за постижение (*accomplishment*). Останалите анализирани глаголи в английски не отговарят на този тест и според авторите представят дейности без указание за достигане до крайната цел, т.е. ателични предикати.

В българския език на част от представените английски глаголи за реч съответстват два отделни глагола – от свършен и от несвършен вид, напр.: *кажа, казвам, разказва, разказвам, обсъдя, обсъждам*. Тъй като за българския език е установено, че глаголите за дейност/действие са само от несвършен вид (Коева 2021: 142 – 143), преди конкретните наблюдения се налага прилагането на тестове за определяне на аспектиалния тип на глаголите от видовете двойки, за

да се установи дали принадлежат към групата на предикатите за дейност или за постижение. Критериите за определяне дали даден предикат е предикат за действие, или не, се основават на част от тестовете, предложени от Д. Даути (Dowty 1979) за разграничаването на аспектуалните класове на предикатите в английския език. В неговия модел са включени два типа тестове – граматични (напр. свързани с възможността даден глагол да се използва в императив, да означава актуално действие в продължителните времена в английски и др.) и лексикални тестове (напр. възможността за темпорална модификация на предиката от определени предложни фрази, за пояснение чрез агентивни наречия и др.).

В нашето проучване прилагаме лексикалния тест, свързан с темпоралните модификатори към предикатите от различни групи. Предикатите за действие (глаголите от несвършен вид *разказвам, обяснявам*) се съчетават с темпорални модификатори за продължителност като *в продължение на един час, цял ден, един час, от един час*. По това те се отличават от предикатите за изпълнение (глаголите от свършен вид *разкажа, обсъдя*), при които темпоралните модификатори показват интервала от време, в който действието е достигнало до своя предел: *За пет минути ми разказа всичко*. След проверката на лексикалната съчетаемост с темпорални фрази за продължителност може да се обобщи, че предикатите за предаване на информация в българския не представляват еднородна група по отношение принадлежността си към аспектуалния клас на предикатите за действия. Като предикати за действия могат да се определят само несвършените глаголи, напр. *говоря, шепна, мънкам, приказвам, разговарям*.

Аз от половин час говоря за особените начини, по които се проявява енергията.

(По) цял ден говоря с всякакви идиоти и вече не мога да различавам приятелите от враговете.

Те с Мариша цял ден разговаряха със съседките.

Седнахме под сянката на едно от тях и около час разговаряхме.

Глаголите за постижение се съчетават със *за*-фрази, а не с такива за продължителност, каквито са модификаторите (изразите в **болд**) в горните примери. Темпоралната *за*-фраза показва времето, за което действието е достигнало до резултат. В примерите това е времето, за което съобщението е достигнало до адресата или темата е обсъдена.

Трима човека за десет минути ми казаха, че искат да остана при тях.

Само за двадесет минути от София съобщиха серията и номера на Бояновия паспорт.

Анализирайки синтактичната реализация на аргументите към различни групи предикати, Св. Коева посочва, че глаголи за предаване на информация присъединяват три типа аргументи: агентивен субект (предаващия информация), обект (информацията, която се предава) и втори обект (приемащия информацията). Според възможността и начина за реализация на втория аргу-

мент (адресата) предикатите за предаване на информация се разделят на три подгрупи: 1) към получател пряк обект; 2) към получател непряк обект; 3) без изразен получател (Коева 2019: 60). С данните, които коментираме по-долу, ще представим кои са представителните глаголи за всяка от трите подгрупи с оглед на втория аргумент (получателя на информацията). Нашите данни показват, че глаголи като *информирам*, *уведомявам* са от първата подгрупа. При тях получателят на съобщението е изразен с именна фраза в обектната позиция (прякото допълнение в изречението):

*Лик бе така любезен да **ме** информира за вашето евентуално пристигане.*

*Както желаете, може и по телефона да **ви** информирам относно изпълнението на Вашето желание.*

Както посочва Св. Коева, обектът при глаголите за предаване на информация (темата, това, което се предава) може да е изразен чрез *за*-фраза и/или комплементно изречение със съюза *че* или с *к*-дума (Коева 2019). В горните примери с получател пряко допълнение е използвана именно *за*-фраза за въвеждане на темата. В нашия корпус със същото значение както *за*-фразите регистрираме и употреби на предложни фрази с *относно* или *по* към глаголи с получател пряк обект:

*Никой не **го** беше информирал за това официално.*

*Може и по телефона да **ви** информирам относно изпълнението на Вашето желание.*

В това отношение анализираните предикати за предаване на информация показват сходство с предикатите за когнитивно състояние, срв.: *Нищо не ми е известно по този въпрос*. *Нищо не е известно относно размера на обезщетението* (вж. Джонова 2021: 168).

Когато първият обект (информацията) е реализиран чрез комплементно изречение, то се въвежда със съюза *че* или с въпросителна дума:

*Аз искам да **ви** информирам обаче, че след това ще има и други предложения.*

*Информирам **те** само какво се приказва.*

Предикати като *казвам*, *съобщавам* са представителни за втората подгрупа според особеностите при означаване на получателя на информацията. При тях той се изразява с фразата в позиция на непряко допълнение. В примерите е представен с *на*-фраза (фразата в позицията на непрякото допълнение) или с дателна форма на лично местоимение:

*Хукна и тя през глава към долната земя – да съобщава **на дивите зверо**ве, че светът се свършва.*

*Толкова ли е трудно да **ми** съобщава предварително, че има среща с приятелки?*

*Съобщавай **ми** какво виждаш, Дан!*

При глаголите от тази група информацията, която се предава, може да се представи чрез различни синтактични модели. С такава функция може да се реализира именна фраза:

Съдът съобщава на делегирания съдия срока, до който доказателствата трябва да бъдат събрани.

Когато предаваната информация е номинализиран предикат, може да се реализира и като предложна за-фраза, подобно на модела при предикатите от първата подгрупа *информирам, уведомявам*:

*За нарушението председателят съобщава на съответния орган (срв. *Уведомява съдията за срока*).*

Отново установяваме сходство между синтактичните модели за реализиране на аргументите в обектна позиция между предикатите от типа *казвам, съобщавам* и тези за ментални състояния. Според нашите наблюдения предикатите за предаване на информация показват сходна структура с предикатите за знание: *Съобщавам нещо за някого/Съобщавам за някого, че... и Знам нещо за някого/Знам за някого, че...* И при двата типа предикати единият от аргументите означава информацията, която субектът знае или предава. Това е причината съдържанието на знанието/информацията и обектът на знанието/информацията да се изразяват по сходен начин, със сходни синтактични структури. С такова значение се реализира именната фраза в обектната позиция (прякото допълнение). Разликата при двата типа предикати е свързана със семантичната роля на аргумента в позицията на подлог. При предикатите за знание подлогът е експериенцер, докато при предикатите за предаване на информация е агенс. В семантичната структура на предикатите за предаване на информация се включва и трети аргумент – адресатът, докато предикатите за знание са двуаргументни.

Когато информацията, предавана в комуникативния процес, се представя чрез комплементно изречение, то е въведено със съюза *че* или с *к-дума*:

*С удоволствие **ви** съобщавам, че ще работим на 31.10., понеделник.*

*Просто делово **му** съобщаваше какво му предстои.*

Ако комплементното изречение е със съюза *да*, то има модална интерпретация. На тези особености ще се спрем след прегледа на трите групи предикати според изразяването на втория обект. Интересно е, че в доста от примерите с *да*-изречения главният предикат е в отрицателна форма:

Във втория случай навигацията съобщава да се излезе от третия изход на кръгово кръстовище.

Не се съобщава да има проблем с обработването на документи.

Не се съобщава да са забелязани оръжия.

Нито един не съобщава да се е разболял.

Към третата подгрупа предикати – без изразен получател на информацията, принадлежат глаголи като *твърдя* и *постулирам*. Информацията, която

се предава, се реализира чрез комплементно изречение, въведено със съюза *че* или с *к*-дума, което се редува с именна група (вж. и Коева 2019: 61):

А Анелия продължава да твърди, че Дими ѝ е най-симпатичен.

Сега продължаваш ли да твърдиш същото?

!?!В някои случаи твърдението/информацията може да се представи с наречието *така*:

Така поне твърдят философката Фида и политоложките Нели и Емила.

В това отношение предикатите за предаване на информация отново показват сходство с предикатите за когнитивно състояние, срв. *Така/Същото твърдят те – Така/Същото смятат те*. При предикатите за предаване на информация, подобно на предикатите за знание, обектът, за който се предава информация, се изразява с предложна *за*-фраза: *Твърдя нещо за някого, Твърдя за някого, че...* и *Знам нещо за някого, Знам за някого, че...*

На базата на наблюденията за трите типа предикати – с получател на информацията пряк обект, непряк обект или с неизразен получател, може да се направи обобщението, че *за*-фразата за означаване на предаваната информация невинаги се управлява от предиката за предаване на информация. Тя вероятно се отнася към изразен или неизразен в структурата аргумент, а не директно към предиката. Примери като *Съобщавам за нещо, Твърдя за някого* може да се интерпретират по следния начин:

Съобщавам за нещо = Съобщавам [това [за нещо]].

Твърдя за някого = Твърдя [това [за някого]].

Основания за такъв анализ дават и примерите, в които информацията е представена чрез комплементно изречение. Името в *за*-фразата е кореферентно с аргумент от комплементното изречение (вж. Коева 2019: 60):

А за себе си говорят, че (те) нищо не знаят и не помнят.

Фейлетонистът казва за него, че (той) досуц приличал на интелектуалец.

Често казваха за него, че (той) е най-великият магьосник на своето време.

За пустинните области често казват, че в тях можеш да намериш немалко храна.

Най-напред приказвали за щъркелите, че (те) били дошли рано.

Както показват данните, които анализирахме, в повечето случаи комплементното изречение при глаголите за предаване на информация се въвежда съюзно с *че* или безсъюзно с въпросителна дума. При глаголите за действие като *говоря, приказвам, съобщавам* комплементното изречение може да се въведе и със съюза *да*. В част от случаите съюзът има модално значение – съответства на *че трябва да*:

В тия тревожни дни европейските консули говореха да не се боим (= че не трябва да се боим).

Ти ни говориш да се въоръжаваме против турците: а ще дойде ли един ден да се отървем и от чорбаджиите?

Псалтиров постоянно ми говореше да вземем Парцалев в нашата програма.

В това отношение посочените предикати за предаване на информация показват сходство с илокутивните предикати за манипулация като *казвам, нареждам, заповядвам* (Коева 2019: 64 – 65): *Казвам му да продаде всичките двеста акции. (= Казвам му, че трябва да продаде всичките двеста акции).*

В други случаи съюзът *да* означава възможно бъдещо действие, представено в подчиненото изречение. Модалният съюз може да се замени с *че* или *как* + глагол в бъдеще време:

Уж говорихме да ни съпроводят ония осем души, пък идат с нас десет пъти повече (= че/как ще ни съпроводят).

Без да се спираме подробно на моделите за означаване на агентивния субект при глаголите за предаване на информация, ще отбележим някои от установените на този етап от проучването специфики. На първо място, изразяването на агенса, когато той е в позицията на подлог, в българския език не е задължително (т.нар. pro-drop или нулевосубектност). Академичната граматика определя такива безподложни структури като едносъставни глаголни изречения. При неопределеноличните едносъставни изречения, в които акцентът се поставя върху предаваната информация, а не върху нейния автор или източник, подлогът е неизразен, но може да се внесат уточнения за него чрез фраза с предлога *от*:

От отдела за контрол казват, че печалбите се получават поименно, както е по закон.

От КФН информираха, че проектът ще бъде съгласуван със заинтересованите лица.

От тайванската компания съобщават за любопитни нови разработки в сферата на мултимедийните продукти.

По същия начин се означава източникът на информацията и при предикатите за знание: *От родителите си знам, че...; От науката обаче е известно, че...* (вж. Джонова 2021).

При възвратно-страдателните форми (*говори се, твърди се*), ако агенсът остава неизразен, в изречението също може да присъства уточняваща информация по модела на метонимичния пренос:

В Рим усилено се говори, че е въплъщение на самия дявол (= хората в Рим говорят).

По кръчмите и баровете се говори, че влиятелни мъже в правителството подготвят преврат (= хората по кръчмите и баровете говорят).

Направените наблюдения за синтактичната реализация на предикатите за предаване на информация позволяват да се изведат следните първоначални

обобщения. Въпреки че имат общ елемент в лексикалната семантика, предикатите, традиционно означавани като глаголи за речева дейност, не представляват еднородна група по отношение на онтологичната структура и аспектиалния тип, към който се отнасят. Част от тях са предикати за действие (*говоря, приказвам*), докато друга част от предикатите представят постижение (*кажа, съобщя, уведомя*). Разликата между двата типа е, че при предикатите за постижение действието е достигнало до своя резултат. И двата типа предикати имат в семантичната си структура три елемента: говорещ, адресат, съдържание на информацията/обект на информацията. Различия в синтактичната реализация се наблюдават при означаване на получателя на информацията (изразен с прякото допълнение, с непрякото допълнение или неизразен) и на съдържанието на информацията (изразена с именна фраза, с предложна фраза или с комплементно изречение). Налице са разлики при интерпретацията на комплементните изречения. Когато се въвеждат със съюза *че* или с въпросителна дума, те експлицират директно съдържанието на предаваната информация. Ако е възможна употреба на *да*-изречения към предикати от анализирани групи, те означават възможни или необходими действия, което ги различава от неутралното съобщение, представено чрез *че*-изречение или косвен въпрос. При комплементно *да*-изречение главният предикат променя значението си и към основния лексикално-семантичен компонент *предаване на информация* се добавя и допълнителен – *манипулация*.

Благодарности

Разработката е осъществена по проекта „Онтология на предикатите за действие – лингвистично моделиране с фокус върху българския език“, подкрепен от Фонд „Научни изследвания“, Договор No КП–06–Н80/9 от 8.12.2023 г.

БИБЛИОГРАФИЯ

Генадиева-Мутафчиева 1983: Генадиева-Мутафчиева, З. Сложно съставно с подчинено допълнително изречение. – В: Попов, К. (гл. ред.). *Граматика на съвременния български книжовен език. Т. III. Синтаксис*. София: Издателство на БАН, 328 – 347. // **Genadieva-Mutafchieva 1983:** Genadieva-Mutafchieva, Z. Slozhno sastavno s podchineno dopalnitelno izrechenie. – In: Popov, K. (gl. red.). *Gramatika na savremennia balgarski knizhoven ezik. T. III. Sintaksis*. Sofia: Izdatelstvo na BAN, 328 – 347.

Джонова 2021: Джонова, М. Синтактично описание на предикативите за ментално състояние. – В: *Cyrillo-Methodian Papers/Zeszyty Cyrylo-Metodiańskie*, 10, 158 – 182. // **Dzhonova 2021:** Dzhonova, M. Sintaktichno opisanie na predikativite za mentalno sastoyanie. – In: *Cyrillo-Methodian Papers/Zeszyty Cyrylo-Metodiańskie*, 10, 158 – 182.

Коева 2019: Коева, С. Комплементите в български. – В: Мичева, В., Д. Благоева, С. Колковска, Т. Александрова, Х. Дейкова (отг. ред.). *Доклади от Международната годишна конференция на Института за български език „Проф. Любомир Андрейчин“*. София, Издателство на БАН „Проф. Марин Дринов“, 57 – 68. // **Koeva 2019:** Koeva, S. Komplementite v balgarski. – In: Micheva, V., D. Blagoeva, S. Kolkovska, T.

Aleksandrova, H. Deykova. (otg. red.). *Dokladi ot Mezhdunarodnata godishna konferentsia na Institutata za balgarski ezik „Prof. Lyubomir Andreychin“*. Sofia, Izdatelstvo na BAN „Prof. Marin Drinov“, 57 – 68.

Коева 2021: Коева, С. Предикати за състояния: свойства и лингвистични тестове. – В: *Cyrillo-Methodian Papers/Zeszyty Cyrylo-Methodiańskie*, 10, 137 – 157. // **Коева 2021:** Koeva, S. Predikati za sastoyania: svoystva i lingvistichni testove. – In: *Cyrillo-Methodian Papers/Zeszyty Cyrylo-Methodiańskie*, 10, 137 – 157.

Ницолова 2008: Ницолова, Р. Проблематика на сложните изречения с комплемементи в българския език. – В: *Южнословенски филолог*, 64, 261 – 272. // **Nitsolova 2008:** Nitsolova, R. Problematika na slozhnite izrechenia s komplementi v balgarskia ezik. – In: *Yuzhnoslovenski filolog*, 64, 261 – 272.

Dowty 1979: Dowty, D. R. *Word Meaning and Montague Grammar: The Semantics of Verbs and Times in Generative Semantics and in Montague's PTQ*. Dordrecht: D. Reidel.

Koeva et al. 2012: Koeva, S., I. Stoyanova, S. Leseva, Ts. Dimitrova, R. Dekova, E. Tarpomanova. The Bulgarian National Corpus: Theory and Practice in Corpus Design. – In: *Journal of Language Modelling*, vol. 0, No. 1, 65 – 110.

Крапова 2022: Крапова, I. Complementizers and Particles inside and outside of the Left Periphery: The Case of Bulgarian Revisited. – In: Wiemer, B., B. Sonnenhauser (eds.). *Clausal Complementation in South Slavic*. Berlin, Boston: De Gruyter Mouton, 211 – 269.

Leseva, Stoyanova 2024: Leseva, S., I. Stoyanova. Verbs of Communication: Validation of Semantic Frames in Corpus Data. – В: Коева, С. (ред.). *Семантични студии. Синтактично и семантично описание на български глаголи*. София: Издателство на БАН „Проф. Марин Дринов“, 74 – 116. // **Leseva, Stoyanova 2024:** Leseva, S., I. Stoyanova. Verbs of Communication: Validation of Semantic Frames in Corpus Data. – In: Koeva, S. (red.). *Semantichni studii. Sintaktichno i semantichno opisanie na balgarski glagoli*. Sofia: Izdatelstvo na BAN „Prof. Marin Drinov“, 74 – 116.

Van Valin, LaPolla 1997: Van Valin, R. D. Jr., R. J. LaPolla. *Syntax: Structure, Meaning and Function*. Cambridge: Cambridge University Press.

Zwicky 1971: Zwicky, A. M. In a Manner of Speaking. – In: *Linguistic Inquiry* 2 (2), 223 – 233.